

कुमाख गाउँपालिका

खण्ड १) सल्यान, २०८० साल (संख्या १)

भाग -१

कुमाख गाउँपालिका

कार्यपालिका स्विकृत मिति: २०८०।११।२५ गते

प्रमाणिकरण मिति: २०८०।१२।०४ गते

सार्वजनिक विद्यालय समायोजन एवं एकिकरण कार्यक्रम कार्यन्वयन कार्यविधि २०८०

प्रस्तावना: जनसाङ्ख्यिक संरचनामा आएको परिवर्तन, तिब्र सहरीकरण,सडक यातायातको संजालमा भएको बृद्धी, ठूला र आवासीय विद्यालयप्रतिको आकर्षण बढ्दै गएकोले सार्वजनिक विद्यालयमा आधारभूत पूर्वाधार विकास, दक्ष विषयगत शिक्षकको प्रबन्ध, सिकाई वातावरणको सुनिश्चिता गर्दै त्यस्ता विद्यालयको सुदृढीकरण गर्न दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालयहरू एक आपसमा समायोजन एवंम एकिकरण अर्थात विद्यालयको कक्षा / तह मिलान(घट्टुवा) गरी शिक्षामा बालबालिकाको समतामुलक पहुच सुनिश्चिता गर्दै शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न सार्वजनिक विद्यालय समायोजन एवं एकीकरण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित रूपमा संचालन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

स्थनीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ (ज) मा भएको आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा सम्बन्धि अधिकारलाई व्यवस्थित गर्न कुमाख गाउँकार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ ।

परिच्छेद-१

संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ (१) यस कार्यविधिको नाम सार्वजनिक विद्यालय समायोजन एवं एकिकरण कार्यक्रम कार्यन्वयन कार्यविधि २०८० रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेसम्म यस कार्यविधिमा,

(क) केन्द्र भन्नाले शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्र सम्झनु पर्छ ।

(ख) मन्त्रालय भन्नाले शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय सम्झनु पर्छ सो शब्दले प्रदेशको शिक्षा हेर्ने मन्त्रालय समेतलाई जनाउँछ ।

(ग) कार्यक्रम भन्नाले सार्वजनिक विद्यालय समायोजन एबंम एकिकरण कार्यक्रम कार्यन्वयन गरिने कार्यक्रम सम्झनु पर्छ ।

(घ) समिति भन्नाले दफा ३ (१) बमोजिमको निर्देशक समिति सम्झनु पर्छ ।

(ङ) विद्यालय भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति वा स्वीकृत प्राप्त सामुदायिक वा सार्वजनिक विद्यालय वा संस्थागत विद्यालय सम्झनु पर्छ ।

(च) कार्यालय भन्नाले कुमाख गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनु पर्छ ।

(छ) शाखा भन्नाले कुमाख गाउँकार्यपालिका अन्तर्गतको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखालाई जनाउँछ ।

(ज) समायोजन तथा एकिकरण भन्नाले भौगोलिक दुरी कारण शिक्षामा बालबालिकाको पहुच कम हुन नदिई प्रत्येक व्यक्तिले प्रचलित कानून बमोजिम नि शुल्क शिक्षा पाउने हकको संरक्षणलाई सुनिश्चितता गरी दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालय वा विद्यालयका तह वा कक्षा आपसमा गाभेर सार्वजनिक विद्यालयमा समायोजन एबंम एकिकरण वा स्थापना गर्ने कार्यलाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यन्वयनको लागि मार्गनिर्देशन सम्बन्धि व्यवस्था

३. निर्देशक समिति: (१) कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यन्वयनको लागि मार्गनिर्देशन, सहजीकरण एवं समन्वय गर्न एक निर्देशन समिति रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ:

(क) गाउँपालिका अध्यक्ष — संयोजक

(ख) गाउँपालिका उपाध्यक्ष — सदस्य

(ग) सामाजिक विकास समिति संयोजक - सदस्य

- (घ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत — सदस्य
- (ङ) प्रशासन तथा योजना शाखा प्रमुख - सदस्य
- (च) विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुमध्येबाट एकजना — सदस्य
- (ज) शिक्षक अभिभावक संघका अध्यक्षहरुमध्येबाट एकजना- सदस्य
- (छ) गाउँपालिका स्थित शिक्षक महासंघको अध्यक्ष- सदस्य
- (ज) सम्बन्धित वडाको वडाअध्यक्ष — पदेन सदस्य
- (झ) शिक्षा शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव
- (३) सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञ तथा कर्मचारीलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।
- (४) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाको कार्यालयमा बस्नेछ ।
- (५) निर्देशक समितिले आवश्यक ठानेमा प्राविधिक उप समिति गठन गर्न सक्नेछ ।

४. समितिको काम कर्तव्य र अधिकार: समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) विद्यालय समायोजन तथा एकिकरणको लागि मार्गनिर्देशन गर्ने,
- (ख) कार्यक्रम कार्यन्वयनको लागि संघ, प्रदेश र सम्बन्धित पक्षसँग आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गर्ने,
- (ग) कार्यक्रम कार्यन्वयनको लागि योजना निर्माण गरी कार्यन्वयन गर्ने,
- (घ) कार्यक्रम कार्यन्वयनको लागि बजेटको व्यवस्थापन गर्ने,
- (ङ) कार्यक्रमको नतिजामुलक अनुगमन तथा प्रगति समिक्षा गर्ने,
- (च) दफा ७ को (क) उल्लेख गरिएका कार्यहरु ।

परिच्छेद -३

विद्यालय समायोजन तथा एकिकरणका आधारहरु

५. विद्यालय समायोजन तथा एकिकरणका आधारहरू: विद्यालय समायोजन तथा एकिकरणका आधारहरू देहाय बमोजिम हुनेछन:

(१) **विद्यालय आवत जावत गर्न लाग्ने समय:** विद्यालयहरूवीचको दुरी २ किलोमिटर भन्दा कम भई आधा घण्टा भन्दा कम पैदल यात्राको समय लाग्ने भविष्यमा स्कूल बस प्रयोग गरी विद्यालय आउन जान एकतर्फि आधा घण्टा भन्दा कम समय लाग्ने विद्यालयहरू

(२) **विद्यार्थी संख्या:** बालविकास बाहेक तहगत रूपमा देहायअनुसारका वास्तविक विद्यार्थी संख्या नभएका नजिकैका विद्यालयहरू

विद्यालयको तह	१-३	१-५	६-८	९-१०	११-१२
विद्यार्थी संख्या	२५	४०	४५	४०	६०

बालविकासमा कम्तिमा १० जना विद्यार्थी संख्या नभएमा बालविकास सहित विद्यालय समायोजन हुनेछ ।

(३) **जनसंख्या:** राष्ट्रिय जनगणना र स्थानीय तहको तथ्याडकका आधारमा विद्यालय रहेको समुदायको घरधुरी कम भएका र जनसंख्या वृद्धीदर न्युन भएको समुदायमा आधारित विद्यालयहरू,

(४) **विद्यालयको स्तर वृद्धी** विद्यालयको स्तर वृद्धीको लागि आवश्यक विद्यार्थी संख्या , भौतिक अवस्था, समुदायबाट पर्याप्त सहयोग प्राप्त हुन नसकी विद्यार्थी शिक्षक तथा विद्यालयवीच प्रतिस्पर्धात्मकता वातावरण सिर्जना हुन नसकेका विद्यालयहरू,

(५) **ठूला विद्यालय (Mega School) सञ्चालन गर्न:** समुदायमा नजिक- नजिकको दुरीमा संचालनमा रहेका र समुदायको पहल र चाहनाअनुसार ठूला विद्यालय संचालन गर्न सहमत दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालयहरू आपसमा समायोजन गरी पर्याप्त भौतिक पूर्वाधार, जनशक्ति र आवश्यक सिकाई वातावरण सहितको ठूला विद्यालय संचालन गर्न,

(६) **आवासीय विद्यालय संचालन गर्न:** एक तहको विद्यालयबाट अर्को तहको विद्यालयमा भर्ना भई माथिल्लो कक्षाहरूमा पढाईलाई निरन्तरता दिन उनिहरूको उमेर विद्यालय आवतजावतमा लाग्ने समय, विद्यालयहरूवीचको दुरी सुरक्षा जस्ता पक्षबाट असम्भव भएका स्थानहरूका बालबालिकालाई लक्षित गरी उनिहरू सबैलाई पायक पर्ने स्थानमा छात्रवास सहितका आवासीय सार्वजनिक विद्यालय संचालन गर्न,

(७) **नमुना विद्यालय विकास:** दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालयहरू एक आपसमा समायोजन गरी सार्वजनिक विद्यालयलाई स्थानीय समुदायको आकर्षणको केन्द्र बनाउन स्थानीय तहको निर्णय बमोजिम उत्कृष्ट विद्यालयका रूपमा नमुना विद्यालय विकास गर्न,

(८) **विद्यालय नक्शाडकन:** गाउँपालिकाले हाल संचालनमा रहेका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूको उचित व्यवस्थापनको लागि जिपिएस पद्धतीमा आधारित नक्शाडकन तयार गरी दिर्घकालिन रूपमा विद्यालयहरूको पुनःव्यवस्थापन गर्ने ।

दफा (५) मा जुन सुकै कुरा उल्लेख भएतापनि एउटा वडामा एउटा मात्र माध्यमिक विद्यालय छ भने उक्त विद्यालयलाई समायोजन/ तह घट्टा गरिने छैन ।

६. विद्यालय समायोजन तथा एकिकरण भएको विद्यालयमा विकास गर्नुपर्ने आधारभूत पूर्वाधार सम्बन्धि

व्यवस्था:

दुई वा दुई भन्दा बढी बढी विद्यालयहरू समायोजन भई स्थापना हुन जाने विद्यालयको शैक्षिक, भौतिक, शिक्षक संख्या तथा अन्य व्यवस्थापकीय पक्षहरूको आधारभूत पूर्वाधार विकास गर्ने प्रतिबद्धता सहितको योजना तथा बजेट व्यवस्थापनको सुनिश्चिताका लागि देहायका पूर्वाधारहरू निर्माण गर्नु पर्नेछ ।

(१) सामान्यतया ९ फिट उचाईका र घाम तथा पानीबाट बचावट हुने हावा र प्रकाशको उचित व्यवस्थापन भएको कक्षागत र विद्यार्थी संख्याका आधारमा सेक्सन खोल्नु पर्ने भए सोको लागि समेत पर्याप्त संख्यामा कक्षाकोठाको उपलब्धता हुनुपर्ने

(२) कक्षागत क्षेत्रफल न्यूनतममा पनि पूर्व प्राथमिक विद्यालयको हकमा प्रति विद्यार्थी ०.७५ बर्गमिटर तथा आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयको हकमा १.०० बर्गमिटर हुनुपर्ने

(३) विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा सरल तथा सहजरुमा बस्न मिल्ने फर्निचरको पर्याप्त व्यवस्था हुनुपर्ने

(४) शुद्ध पिउने पानी र सरसफाईको लागि पर्याप्त पानीको प्रबन्ध हुनुपर्ने

(५) छात्र छात्राको लागि सहजरुपमा प्रयोग गर्न सकिने अलग अलग शौचालयको व्यवस्था गर्नुपर्ने

(६) शिक्षण क्रियाकलापको लागि आवश्यकीय शैक्षिक सामग्रीहरूको प्रबन्ध भएको

(७) सम्पूर्ण विद्यार्थी एकैसाथ उभिन सक्ने कम्पाउण्ड हुनुपर्ने

(८) अतिरिक्त क्रियाकलाप, खेलकुद लागि खेलसामग्रीको व्यवस्था गर्नु पर्ने

(९) विज्ञान शिक्षणका लागि अत्यावश्यक विज्ञान प्रयोगशाला उपयुक्त विज्ञान सामग्रीको व्यवस्था गर्नुपर्ने

(१०) विद्यालयमा आवश्यक कम्प्युटर, पिन्टर, प्रोजेक्टर ईन्टरनेट सेवाको व्यवस्था गर्नु पर्ने

(११) प्राथमिक उपचार सामग्रीको व्यवस्था भएको

(१२) शिक्षा नियमवलीले तोके बमोजिमको विषयगत र तहगत शिक्षक दरबन्दीको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।

परिच्छेद -४

कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यन्वयनका लागि निकायगत भूमिका:

७. निकायगत भूमिका: कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यन्वयनको लागि सम्बद्ध निकायको देहाय बमोजिमको भूमिका हुनेछ ।

(क) गाउँपालिकाको:

(१) विद्यालय समायोजन गर्ने आधारहरू समेतलाई अध्ययन गरी पालिकाभित्र समायोजन हुन सक्ने विद्यालयहरूको पहिचान गर्ने

(२) विद्यालयको वास्तविक तथ्याङ्क तथा वस्तुस्थितिका आधारमा विद्यालय समायोजन सम्बन्धि कार्यक्रम तय गरी कार्यन्वयनमा ल्याउने

(३) स्वीकृत मापदण्ड र कार्यविधि अनुसार निर्धारित प्रक्रिया अवलम्बन गरी विद्यालय समायोजन गर्ने

(४) समायोजन भएका विद्यालयहरूको भौतिक, शैक्षिक तथा अन्य व्यवस्थापकीय सुधारका लागि तोकिए अनुसारको अनुदान प्रदान गरी सुधारका कार्यक्रमहरू सम्पन्न गर्ने र नियमित रूपमा समायोजन पश्चातका गतिविधिहरूको अनुगमन गरी आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने

(५) समायोजन हुने विद्यालयहरूको वास्तविक तथ्याङ्कमा आधारित भई प्रत्येक वर्ष मन्त्रालय र प्रदेश सरकारको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमसँग तादात्म्यता हुने गरी विद्यालयको भौतिक तथा शैक्षिक सुधारका कार्यक्रम संचालन गर्न अत्यावश्यक बजेट योजना तर्जुमा गर्ने

(६) विद्यालय समायोजन तथा एकिकरणका हुने विद्यालयको भौतिक, शैक्षिक तथा अन्य व्यवस्थापकीय कार्यका लागि प्रोत्साहन अनुदान उपलब्ध गराउने

(७) शिक्षा समिति र कार्यपालिकाबाट निर्णय गरी समायोजनका लागि पहिचान भएका विद्यालयहरूको समायोजन गर्ने र सोको जानकारी सम्बन्धित निकायहरूलाई गराउने

(८) समायोजन भई जाने विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीलाई प्रचलित शिक्षा ऐन नियमावलीको अधिनमा रहि समायोजन हुने विद्यालयमा समायोजन गर्ने यदि तहगत र विषयगत दरबन्दी समायोजन हुने विद्यालयमा बढी हुन गएमा ती दरबन्दी पालिकाको पुल दरबन्दी मानि अपुग हुने विद्यालयमा पठाउने यसरी

समायोजन गर्दा बालविकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीहरू समेतलाई आवश्यकताका आधारमा अर्को विद्यालयमा मिलान गर्न सकिनेछ ।

(९) समायोजन भएको विद्यालयको भौतिक पक्षको व्यवस्थापन के कसरी गर्न सकिन्छ भनि विकल्पहरू पहिचान गरी उपयुक्त विकल्प कार्यन्वयन गर्ने

(१०) अन्य विद्यालयमा समायोजन भएको विद्यालयको भौतिक सम्पत्ति समायोजन पछि बन्ने विद्यालयले आवश्यकता अनुसार प्रारम्भिक बालविकास सहितका प्रारम्भिक कक्षा संचालन , पुस्तकालय , प्रयोगशाला, खेलमैदान छात्रवास विद्यालयको प्रशासनिक कार्य संचालन जस्ता कार्यमा उपयोग भोगचलन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । सामुदायिक सिकाई केन्द्र, सामुदायिक पुस्तकालय वा अन्य सरकारी काममा उपयोग गर्न सकिनेछ । तर व्यापार व्यवसाय गरी आय आर्जन गर्ने प्रयोजनका लागि यस्ता संरचनाहरू प्रयोग गर्न पाईने छैन । यसरी प्रयोग ल्याउनु पूर्व गाउँपालिकाको अनुमति लिनु अनिवार्य हुनेछ ।

(ख) अर्को विद्यालयमा समायोजित भई जाने विद्यालयको भूमिका:

(१) समायोजित भई जाने विद्यालयले शिक्षक अभिभावक समाजसेवी तथा शिक्षाप्रेमी जनप्रतिनिधि तथा विद्यालयका बालबालिकासहितको सामुहिक भेला गरी विद्यालय समायोजनमा जानु पर्ने विषयमा छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्ने । यस क्रममा समायोजन जानु पर्ने कारण, समायोजनका सकारात्मक पक्ष, समायोजन पश्चात विद्यालयको अवस्था समायोजन पछि विद्यालयको भौतिक संरचनाको प्रयोग विषय समेतमा छलफल गरी समायोजनमा जाने गरी निर्णय गर्ने

(२) सामुहिक भेलाले गरेका निर्णय समेतका आधारमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले गाभिन जाने विद्यालयको कारण समेत खोली समायोजनमा जाने आधिकारिक निर्णय गर्ने तर कुनै विद्यालय नगाभि नहुने वा तह घटाउनै पर्ने अवस्था छ विद्यालयमा त्यस्तो निर्णय हुन नसक्ने अवस्था छ भने गाउँकार्यपालिकाले अन्तिम निर्णय गरी टुङ्गो लगाउन सक्नेछ ।

(३) विद्यालयको सम्पूर्ण अभिलेख नगत तथा जिन्सी खाता र अन्य कागजातहरू समायोजन भएको विद्यालयलाई हस्तान्तरण गर्ने ।

(ग) समायोजन तथा एकिकरण पछि बन्ने विद्यालयको भूमिका:

(१) विद्यालय समायोजन वा गाभिए पछि उक्त विद्यालयमा रहेका फर्निचर पाठ्यसामग्री लगायतका अन्य शैक्षिक सामग्रीहरूको अभिलेख गाभिएको विद्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

- (२) विद्यालय समायोजन वा गाभिएपछि गाभिएको विद्यालयमा रहेका शैक्षिक प्रयोजनमा काम नलाग्ने पुराना फर्निचर लगायतका शैक्षिक सामग्रीको विवरण तयार गरी त्यस्ता भौतिक सामग्रीको सालाखाला न्युनतम मुल्य कायम गरी सम्बन्धित स्थानीय तह समक्ष जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (३) विद्यालय समायोजन वा गाभिएको विद्यालयको आय आर्जनमा प्रयोग भएका जग्गा जमिनमा कृषि, पशुपालन व्यवसायिक खेतिपाती आदी गरिएको रहेछ भने त्यस्तो निरन्तरताको लागि गाभिएको विद्यालयले योजना सहित गाउँपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (४) अन्य विद्यालयमा गाभिएको विद्यालयको भौतिक सम्पति गाभिएर बनेको विद्यालयले आवश्यकता अनुसार प्रारम्भिक कक्षा संचालन गर्न पुस्तकालय प्रयोगशाला खेल मैदान छात्रवास विद्यालयको प्रशासनिक कार्य संचालन गर्ने
- (५) समायोजन हुने विद्यालयले शिक्षक अभिभावक समाजसेवी एबम् शिक्षाप्रेमी जनप्रतिनिधि तथा बालबालिका सहित सामुहिक भेला गरी आफ्नो विद्यालया समायोजन हुन आउने विद्यालयको विवरण सहित समायोजन पश्चात विद्यालयले खेल्नु पर्ने भूमिका भौतिक पक्षको अवस्था विश्लेषण र थप व्यवस्थापन लगायतका विषयमा छलफल गरी निर्णयमा पुग्ने
- (६) सामुहिक भेलाले गरेको निर्णयका आधारमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले विद्यालयमा समायोजित भई आउने विद्यालयहरूको विवरण समायोजन पश्चात गर्नु पर्ने न्युनतम सुधारका कार्यक्रम र त्यसकव अनुमानित वजेट शिक्षकको व्यवस्थापन र त्यसका लागि आवश्यक अतरिरक्त शिक्षक आवासीय वा नमुना विद्यालयका रूपमा विकसित गर्ने उदेश्यका साथ समायोजन हुन लागेको भए सोको सम्पन्न गर्नु पर्ने अत्यावश्यक कार्यक्रम र अनुमानित वजेट सहितको योजनाका साथ विद्यालयमा समायोजन हुने सम्बन्धि आधिकारिक निर्णय गर्ने,
- (७) समायोजन भई आएका विद्यालयहरूका शिक्षक तथा विद्यार्थी अभिलेख सहितको विद्यालयको अभिलेख अधावधिक गर्ने र सोको जानकारी सम्बन्धित गाउँपालिका र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाईमा पेश गर्ने
- (८) गाउँपालिकाको निर्णय अनुसार गाभिन आउने विद्यालयबाट हस्तान्तरण भई आउने चल अचल सम्पत्तिको जिम्मा लिई एकिकृत अभिलेख तयार गर्ने
- (९) गाउँपालिकाको निर्णयको आधारमा विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारी व्यवस्थापन गर्ने ।

परिच्छेद- ५

विद्यालय समायोजन पश्चातको व्यवस्थापन

८. विद्यालय शिक्षक कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य:

(१) विद्यालय समायोजन पछि आवश्यकता भन्दा बढी भएका शिक्षकलाई गाउँपालिकाले समायोजन भएको विद्यालयमा सरुवा गर्नेछ । यसरी सरुवा गर्दा गाभिएको विद्यालयमा विषयगत र तहगत शिक्षक संख्या विद्यार्थी अनुपातका आधारमा नपुग भएमा शिक्षक दरबन्दी संख्या बढी भएका विद्यालयबाट सरुवा व्यवस्थापन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सरुवा शिक्षक व्यवस्थापन भए पश्चात दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालयहरू समायोजित भएर बन्ने विद्यालयमा शिक्षक दरबन्दी संख्या प्रचलित शिक्षा नियमवली बमोजिम बढी हुन आउने शिक्षकलाई गाउँपालिकाको पुल दरबन्दी मानि शिक्षक संख्या नपुग हुने विद्यालयमा सरुवा गर्नेछ । यसरी सरुवा गर्दा देहायको आधार लिईनेछ:

(क) विद्यालयमा रहेको कूल तहगत र विषयगत शिक्षक संख्या

(ख) शिक्षक विद्यार्थी अनुपात

(ग) साप्ताहिक पाठ्यभार

(३) गाभिन जाने विद्यालयमा रहेको बालविकास केन्द्र र सो केन्द्रमा कार्यरत सहजकर्ताको दरबन्दी समायोजित भएको विद्यालयमा मिलान गरिनेछ यदि बालविकास केन्द्र सोहि विद्यालयमा राख्नु पर्ने अवस्था रहेमा कार्यरत सहजकर्ताको दरबन्दी सोहि स्थानमा रहेनेछ ।

(४) विद्यालयमा कार्यरत कर्मचारीको हकमा आवश्यकताका आधारमा समायोजित हुने विद्यालय, नजिकको पायक पर्ने विद्यालय वा बालविकास केन्द्र सोहि विद्यालयमा राख्नु पर्ने अवस्थामा सोहि विद्यालयमा व्यवस्थापन गरिनेछ ।

९. समायोजन भएपछि बन्ने विद्यालयको व्यवस्थापन:

(१) दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालयहरू समायोजन भई एउटा विद्यालयमा गाभिन भएको अवस्थामा समायोजन भएपछि बन्ने विद्यालयको साविक विद्यालय व्यवस्थापन समितिले नै निरन्तर रूपमा कार्य गर्नेछ । समायोजन कै कारण समायोजन पश्चात नयाँ विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन हुने छैन ।

(२) दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालयहरू समायोजन भई एउटै विद्यालयमा कायम हुन गएको अवस्थामा समायोजन पछि बन्ने विद्यालयको प्रधानाध्यपकले नै प्रधानाध्यापकको जिम्मेवारी निरन्तर रूपमा बहन गर्नेछ । तर विद्यालयको तह वा स्तर बृद्धी हुने गरी विद्यालय समायोजन भएको अवस्थामा कार्यरत प्रधानाध्यपकको

योग्यता र कार्यअनुभव नहुने अवस्था सिर्जना भएमा प्रचलित कानून बमोजिम प्रधानाध्यापक छनौट गरी जिम्मेवारी प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

१०. समायोजन भई बन्ने विद्यालयो नामाकरण सम्बन्धि व्यवस्था:

- (१) विद्यालय समायोजन भएकै कारण समायोजन पछि बन्ने विद्यालयको साविकको नाममा परिवर्तन हुने छैन
- (२) समायोजन भई बन्न जाने विद्यालयले नाम परिवर्तन गर्न चाहेमा प्रचलित कानुनी व्यवस्था अनुसार विद्यालयको नाम परिवर्तन गरिनेछ ।

परिच्छेद- ६

प्रोत्साहन अनुदान वितरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि व्यवस्था

११. समायोजन एबम् एकिकरण भएका विद्यालयलाई अनुदान दिने आधारहरु:

विधि सम्मत ढंगले विद्यालय समायोजन कार्यसम्पन्न भएपश्चात दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालय समायोजित भई नयाँ बन्ने विद्यालयलाई गाउँपालिकाले एकपटकका लागि देहाय बमोजिम प्रोत्साहन अनुदान प्रदान गर्नेछ:

क्रसं	विद्यालय	प्रोत्साहन अनुदान
१	२ कोठे भवन निर्माण गर्नुपर्ने अवस्था भएमा	२५ लाख
२	३ कोठे भवन निर्माण गर्नुपर्ने अवस्था भएमा	३० लाख
३	४ कोठे भवन निर्माण गर्नुपर्ने अवस्था भएमा	४० लाख
४	५ कोठे भवन निर्माण गर्नु पर्ने अवस्था भएमा	५० लाख
५	कक्षा कोठा तथा फर्निचर व्यवस्थापन प्रति विद्यालय	५ लाख
६	शौचालय, खानेपानी, खेल मैदानको लागि	आवश्यकता अनुसार वजेट विनियोजन गर्नुपर्ने
७	ICT ल्याब, शैक्षिक सामग्री तथा प्रयोगशाला निर्माण	आवश्यकता अनुसार वजेट विनियोजन गर्नुपर्ने

१२. अनुदान खर्च गर्ने क्षेत्रहरु: विद्यालयले दफा ११ बमोजिम प्राप्त गरेको अनुदान रकम देहाय बमोजिमको शिर्षकमा खर्च गर्न सक्नेछ:

- (क) भौतिक सुविधा विस्तार (भवन, शौचालय, खानेपानी, खेलमैदान निर्माण)
- (ख) फर्निचर व्यवस्थापन
- (ग) पुस्तकालय व्यवस्थापन
- (घ) विज्ञान प्रयोगशाला तथा सूचना प्रविधि

(ड) शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापन

१३. प्रोत्साहन अनुदान प्राप्त गर्ने प्रक्रिया: समायोजन तथा एकीकरण भएका विद्यालयलाई अनुदान प्रदान गर्ने प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) गाउँपालिकाले निर्धारित कार्यविधि बमोजिम समायोजन तथा एकीकरण भएका विद्यालयहरूको लागि गाउँसभाबाट आवश्यक वजेटको विनियोजन गर्ने

(ख) एकीकरण तथा समायोजन भई नयाँ बन्ने विद्यालयलाई कार्यक्रम खर्च प्रस्ताव सहित रकम मागको लागि गाउँपालिकाले सूचना प्रकाशन गर्ने

(ग) विद्यालयले पेश गरेका प्रस्ताव उपर छलफल गरी गाउँपालिकाले विद्यालयलाई रकम निकासी गर्ने र सम्झौता बमोजिम खर्च गर्न लगाउने ।

परिच्छेद- ७ विविध

१४. अनुगमन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धि व्यवस्था: (१) गाउँकार्यपालिकाबाट अनुगमन समिति बनाई समायोजन गरेका विद्यालयको नियमित अनुगमन गर्ने र सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित मन्त्रालय तथा निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१५. लेखापरीक्षण: (१) समायोजन भएको विद्यालयले प्राप्त गरेको अनुदान रकमको उपयोग र सो बाट प्राप्त प्रतिफलको लेखापरीक्षण गर्ने दायित्व विद्यालयको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गरेको लेखापरीक्षण कार्यको प्रतिवेदन गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१६. कार्यविधि संशोधन: यो कार्यविधिमा कार्यन्वयनको क्रममा कुनै दिविधा देखिएमा वा कार्यविधिमा उल्लेखित विषयवस्तु अस्पष्ट भएमा गाउँकार्यपालिकाले संशोधन गर्न सक्नेछ ।

१७. बाझिएमा अमान्य हुने: यस कार्यविधिको कुनै पनि व्यवस्था प्रचलित कानून सँग बाझिएमा वा बाझिएको हदसम्म यो कार्यविधिको व्यवस्था अमान्य हुनेछ ।